

1000240476608

ikt. szám: FPH070 /48 - 9 /2024

tárgy: Ismételt törvényességi felhívás a 92/2011.
(XII. 30.) önkormányzati rendelettel
összefüggésben

előkészítő: Főjegyzői Iroda

30.

□

□

Előterjesztés

a Közgyűlés részére

Tisztelt Közgyűlés!

Budapest Főváros Kormányhivatala (a továbbiakban: Kormányhivatal) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 132. § (1) bekezdésének a) pontjában biztosított törvényességi felügyeleti jogkörében, az Mötv. 132. § (3) bekezdésének b) pontja alapján újra megvizsgálta Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének a Budapest főváros közigazgatási területén a teherforgalom közlekedésének szabályozásáról szóló 92/2011. (XII. 30.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Főv. Kgy. rendelet) – behajtási hozzájárulási díj megfizetésének kötelezettségét előíró – 9. § (12) bekezdésének, 15. § (1) bekezdésének, valamint – a behajtási hozzájárulás költségtérítésére, továbbá a regisztrációs költségekre vonatkozó – 5. § (6) bekezdésének, 7. § (3) bekezdésének és 13. § (2)-(3) bekezdéseinek magasabb szintű jogszabályi előírásokkal, illetve az irányadó bírói gyakorlattal való összhangját. Az újabb vizsgálat alapján BP/2800/00234-5/2024. számon ismételt törvényességi felhívással fordult a Fővárosi Közgyűléshez (1. sz. melléklet).

- I. A Kormányhivatal levelében kifejtette, hogy a korábbi azonos tárgykörben megküldött törvényességi felhívásában foglaltak teljesítésére, valamint az annak alapján tett intézkedésről vagy egyet nem értésről szóló tájékoztatás közlésére biztosított határidő 2023. december 20. napján eredménytelenül eltelt, Főpolgármester úr ezen időpontig a törvényességi felhívás tartalmát a Közgyűléssel nem ismertette, a Közgyűlés a jogszabálysértés megszüntetése érdekében intézkedést nem tett, a törvényességi felhívásban foglaltakkal kapcsolatos jogi véleményét nem fejtette ki. Figyelemmel arra, hogy a Fővárosi Közgyűlés nem szüntette meg a törvényességi felhívásban megjelölt határidő alatt a jogszabálysértő helyzetet, így az a Kormányhivatal szerint továbbra is fennáll.

A Kormányhivatal levelében arról tájékoztatott, hogy – az Möt. 9. §-ában foglalt jóhiszeműség, kölcsönös együttműködés és rendeltetésszerű joggyakorlás elvére is tekintettel – az önkormányzat válaszadási, intézkedési késedelme, illetve mulasztása esetén is igyekszik lehetőséget teremteni arra, hogy az érintett önkormányzat a törvényességi felhívással kapcsolatos érdemi álláspontját kifejtse, és ezen önkormányzati vélemény ismeretében döntsön a további felügyeleti intézkedés szükségességéről vagy eljárása lezárásáról.

- II. A Kormányhivatal a Főv. Kgy. rendelet hivatkozott rendelkezéseinek törvényességi szempontú ismételt vizsgálatát követően arról tájékoztatott, hogy a korábbi törvényességi felhívásban részletesen, a vonatkozó jogszabályi hivatkozásokkal, illetve az e téren kialakult bírói gyakorlat ismertetésével alátámasztva kifejtett jogi álláspontját továbbra is változatlanul fenntartja. Ezen túl a Fővárosi Közgyűlés 2024. január 31-i ülésének „Javaslat a teherforgalmi behajtási díj eltörlésére vonatkozó kormányhivatali felhívás elutasításáról” című napirendjéhez készült előterjesztésben felvetett kérdéseket részben érintve, ismételten megfontolásra ajánlja továbbá a Tisztelt Közgyűlésnek a következőket:

II/1. A Kormányhivatal álláspontja szerint „*a Főv. Kgy. rendelet megalkotására felhatalmazáson alapuló, végrehajtási jogalkotói hatáskörben került sor, annak bevezető részében autonóm jogalkotói hatáskörre utalásra a rendelet egyetlen szakaszát érintően sem került sor*”, és ezt a Kúria Önkormányzati Tanácsának több határozatából vett szövegrészekkel is igyekezett alátámasztani. A Kormányhivatal ezzel a megállapítással vitatja a Fővárosi Önkormányzat azon álláspontját, miszerint a Főv. Kgy. rendelet szerinti teherforgalmi behajtási díj szabályozása olyan, Budapest főváros közlekedésszervezési és forgalomszabályozási sajátosságaihoz igazodó, kiegészítő jellegű normaalkotás, amelyre a Fővárosi Önkormányzat eredeti jogalkotói hatásköre akkor is kiterjed, ha más jellegű településeken esetlegesen az nem minősül kiegészítő szabályozásnak.

II/2. A Kormányhivatal hangsúlyozni kívánja, hogy a Kúria az összes e tárgyban született, a Kormányhivatal által ismert határozata a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Stv.) 29. § (1) bekezdésének első mondatán alapul, amely szerint: „*Fizetési kötelezettséget előírni, a fizetésre kötelezettek körét, a fizetési kötelezettség mértékét, a kedvezmények, mentességek körét és mértékét megállapítani kizárólag törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján önkormányzati rendeletben lehet, kivéve, ha az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés eltérően rendelkezik*.” Az egyes kúriai határozatokból vett szövegrészekkel a Kormányhivatal azon korábban ismertetett álláspontját kívánja alátámasztani, hogy a Főv. Kgy. rendelet kifogásolt rendelkezései törvényi felhatalmazás nélkül írnak elő fizetési kötelezettséget.

II/3. E megállapításokkal összefüggésben a Kormányhivatal felhívja a Tisztelt Közgyűlés figyelmét arra is, hogy a Budapest Főváros Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2020. (II. 5.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: testületi szmsz.) 1. melléklet 10.7. és 10.8. pontja alapján a korlátozott forgalmú övezetbe érvényes behajtási hozzájárulás és kombinált behajtási hozzájárulás, valamint a korlátozott forgalmú közútra érvényes behajtási hozzájárulás megadása egyértelműen a Főpolgármester úr átruházott hatáskörébe tartozik, a Főv. Kgy. rendelet 5. (7)

bekezdése, illetve 7. § (4) bekezdése szerint ugyanis a korlátozott forgalmú övezetbe érvényes behajtási hozzájárulás és kombinált behajtási hozzájárulás, illetve a korlátozott forgalmú közútra érvényes behajtási hozzájárulást Főpolgármester úr adja ki. A Kormányhivatal ezzel arra az ellentmondásra utal, hogy a 2024. január 31-i közgyűlési előterjesztésben a behajtásra jogosító közútkezelői hozzájárulást kiadó közútkezelőként a Fővárosi Önkormányzat által megbízott Budapest Közút Zrt. szerepel, amely nem gyakorol, nem gyakorolhat állami közhatalmat.

Mindezekre tekintettel a Kormányhivatal ismételt felkérte a Tisztelt Fővárosi Közgyűlést, hogy a felhívást, annak kézbesítésétől számított 30 napon belül vizsgálja meg, és a felhívásban részletezett megállapítások, bírói gyakorlat figyelembevételével a fennálló jogszabálysértő helyzetet – a Főv. Kgy. rendelet 5. § (6) bekezdésének, 7. § (3) bekezdésének, 9. § (12) bekezdésének, 13. § (2) - (3) bekezdésének, valamint 15. § (1) bekezdésének hatályon kívül helyezésével vagy megfelelő módosításával – szüntesse meg.

Merőben szokatlan és ezidáig példa nélküli, hogy a Kormányhivatal ugyanabban a tárgyban ismételt törvényességi felhívással forduljon a Fővárosi Közgyűléshez. Bár a korábbi azonos tárgyú törvényességi felhívást a Fővárosi Közgyűlés 2024. január 31-én már megtárgyalta és döntött annak elutasításáról, az Mötv. 9. §-ában foglalt jóhiszeműség, kölcsönös együttműködés és rendeltetésszerű joggyakorlás Kormányhivatal által hivatkozott elvére is tekintettel, az Mötv. 134. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az ismételt törvényességi felhívásban foglaltakat újra megvizsgáltuk. A lefolytatott ismételt vizsgálat alapján a Kormányhivatal felvetéseivel kapcsolatban az alábbiak állapíthatók meg:

Ad II/1.: A Kormányhivatal által 2023. november 20-án megküldött korábbi, azonos tárgyú törvényességi felhívásról szóló előterjesztés – a rendelkezésre álló idő rövidségén túl – azért nem került betervezésre a Fővárosi Közgyűlés 2023. december 13-i ülésére, mivel ezzel egyidejűleg tárgyalások zajlottak az Építési és Közlekedési Minisztériummal a budapesti agglomeráció közösségi közlekedést szabályozó együttműködési megállapodás újratárgyalásáról, amely alkalmat teremtett arra, hogy az egyeztetések során a fővárosi teherforgalmi rendeleti szabályozással kapcsolatos törvényességi aggályokat is felvessük. Az ott elhangzottak alapján, Lázár János Miniszter Úr javaslatának megfelelően írásban is kezdeményeztem a szükséges törvénymódosítást (2. sz. *melléklet*), és erről a 2024. január 31-én ülésen a Kormányhivatal korábbi törvényességi felhívásáról szóló napirend megtárgyalása során tájékoztattam a Tisztelt Közgyűlést.

Ad II/2.: Mivel a Kormányhivatal változatlanul fenntartotta a korábbi törvényességi felhívásban kifejtett jogi álláspontját, az azokat és az azokra adott fővárosi önkormányzati válaszokat, illetve véleményeket tartalmazó korábbi közgyűlési előterjesztést – az abban foglaltakat változatlanul fenntartva – csatoljuk (3. sz. *melléklet*). A Kormányhivatal ezen kívüli egyéb észrevételeivel kapcsolatban az alábbiak állapíthatók meg:

1.: Ahogy azt a korábbi törvényességi felhívás kapcsán is kifejtettük, az Alkotmánybíróság és a Kúria következetes gyakorlata szerint a helyi önkormányzat eredeti jogalkotói hatáskörében is alkothat rendeletet helyi közügyben, amelynek során a helyi sajátosságokhoz illeszkedő, a központi jogszabályokkal nem ellentétes, kiegészítő szabályok alkotására kifejezett törvényi felhatalmazás nélkül is jogosult. Álláspontunk szerint a Föv. Kgy. rendelet szerinti teherforgalmi behajtási hozzájárulási díj szabályozása olyan, Budapest főváros közlekedésszervezési és forgalomszabályozási sajátosságaihoz igazodó, kiegészítő jellegű normaalkotás, amelyre a Fővárosi Önkormányzat eredeti jogalkotói hatásköre akkor is kiterjed, ha más jellegű településeken esetlegesen az nem minősül kiegészítő szabályozásnak. A szabályozott terület nagysága és az érintett teherforgalomban részt vevő járművek kiemelkedő száma és folyamatos forgalma miatt a megfelelő forgalomszabályozási intézkedések hatékony érvényesítése már típusú ösztönzők és intézkedések révén nem – még jelentős költség- és erőforrásráfordítás mellett sem – biztosíthat.

Éppen ezért az alkotmánybírói és kúriai gyakorlatra is figyelemmel a Fővárosi Önkormányzat kifejezett törvényi felhatalmazás nélkül is jogosult volt, illetve jogosult a szabályozás megalkotására (amit egyébként tizenöt éve nem vitatott senki).

2.: Az Stv. hivatkozott 29. § (1) bekezdésében szereplő „fizetési kötelezettség” kifejezés alatt az Stv. 28. § (1) bekezdés a) pontja szerinti adót, járulékot, hozzájárulást, vagyonszerzési illetéket, pótlékot vagy más hasonló, *az állam közvetlen ellenszolgáltatása nélküli* rendszeres vagy rendkívüli fizetési kötelezettséget, illetve b) pontja szerinti, *az állami közhatalom birtokában nyújtható szolgáltatásért, eljárásért fizetendő* felügyeleti díjat, eljárási és felügyeleti illetéket, igazgatási szolgáltatási díjat, pótdíjat kell érteni.¹ Ahogy azt a korábbi törvényességi felhívás kapcsán már kifejtettük, a Föv. Kgy. rendelet kifogásolt rendelkezései szerint fizetendő összegek nem tartoznak a „fizetési kötelezettség” ezen törvényi fogalmkörébe, mivel egyrészt van közvetlen ellenszolgáltatás (tehergépjárművel behajtási jogosultság szerzése az egyébként védett övezetbe), másrészt a behajtásra jogosító közútkezelői hozzájárulás kiadásával a helyi közút kezelője nem állami közhatalmat gyakorol, hanem az önkormányzati tulajdonban lévő helyi közutak forgalmi rendjét határozza meg, illetve gondoskodik arról, hogy a kezelésében lévő helyi közút biztonságos közlekedésre alkalmas legyen.

Ennek megfelelően a Föv. Kgy. rendelet szerinti teherforgalmi behajtási hozzájárulási díj előírására nem vonatkozik az Stv. 29. § (1) bekezdése, vagyis azt nem csak törvény kifejezett felhatalmazása alapján vezethette be a Fővárosi Önkormányzat, ezért a szabályozás nem sérti az Stv. 29. § (1) bekezdését.

3.: A hatásköri szabályozással kapcsolatos kormányhivatali felvetéssel kapcsolatban jelezni szeretnénk, hogy az Möt. 23. § (4) bekezdésének 1. pontja² alapján a Fővárosi Önkormányzat

---

¹ Stv. 28. § (1) Magyarországon minden természetes személy, jogi személy és más jogalany

a) * adó, járulék, hozzájárulás, vagyonszerzési illeték, pótlék vagy más hasonló – az állam közvetlen ellenszolgáltatása nélküli – rendszeres vagy rendkívüli fizetési kötelezettség, továbbá

b) * az állami közhatalom birtokában nyújtható szolgáltatásért, eljárásért fizetendő felügyeleti díj, eljárási és felügyeleti illeték, igazgatási szolgáltatási díj, pótdíj

[az a) és b) pont a továbbiakban együtt: fizetési kötelezettség] teljesítésével járul hozzá a közös szükségletek fedezetéhez.

² Möt. 23. § 1. pont: „a törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott kiemelt forgalmú vagy országos közúti közlekedésben fontos szerepet játszó főútvonalak, sugár- és gyűrűirányú közutak, kiemelt tömegközlekedési csomópontok, kiemelt közparkok és

kizárólagos feladata a főváros teljes területén a forgalomtechnikai kezelői és üzemeltetői feladatok ellátása, forgalomszervezés. A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 33. § (1) bekezdés b) pont bb) alpontja, illetve bc) alpontja³ értelmében, illetve a Fővárosi Önkormányzat kezelésében lévő főútvonalak, közutak és közterületek kijelöléséről szóló 432/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 3. §-a⁴ szerint viszont mind a Fővárosi Önkormányzat, mind pedig az által megbízott Budapest Közút Zrt. közútkezelőnek minősül. A hivatkozott törvényi szabályozásoknak való teljeskörű megfelelés miatt szerepel a testületi szmsz.-ben a teherforgalmi behajtási hozzájárulások kiadásának hatásköri szabályozása, míg a teherforgalmi behajtási hozzájárulások kiadásával kapcsolatos gyakorlati tevékenységet a Fővárosi Önkormányzat által közútkezelői feladatokkal megbízott és a Fővárosi Önkormányzat 100%-os tulajdonában lévő gazdálkodó szervezet 100%-os tulajdonában lévő Budapest Közút Zrt. végzi.

Jelezni szeretnénk továbbá, hogy a Kormányhivatal véleményével szemben a közútkezelői feladatok ellátása a hatályos törvényi szabályozásban alapvetően nem közhatalmi, hanem tulajdonosi alapon történik. A Kkt. 32. § (1) bekezdése értelmében a helyi közúthálózat a települési vagy területi önkormányzat tulajdonában van, és erre tekintettel a Kkt. fentebb már hivatkozott 33. § (1) bekezdés b) pont bb) és bc) alpontjai is a tulajdonos helyi önkormányzatot (illetve annak költségvetési szervét, gazdálkodó szervezetét) nevesítik a helyi közút kezelőjeként. Ugyanígy a Kr. 2. § 1. pontjában⁵ a fővárosi közutak definíciójában – egyes főutak kiemelt jellegén túl – a szabályozás alapjaként a helyi közutak tulajdonosi pozíciója jelenik meg (beleértve a vagyonkezelő csaknem teljes körű tulajdonosi joggyakorlási jogosultságát is).

Szeretnénk felhívni a figyelmet arra is, hogy a meghatározott össztömeget, tengelyterhelést és méretet meghaladó járművek közlekedéséről szóló 13/2010. (X. 5.) NFM rendelet helyébe lépő, a meghatározott össztömeget, tengelyterhelést, tengelycsoport-terhelést és méretet meghaladó járművek közlekedéséről szóló 36/2017. (IX. 18.) NFM rendelet 8. § (1) bekezdés ba) alpontja⁶ kifejezetten a

---

köztér kezelésére, fejlesztésére, üzemeltetésére, valamint ezeken a területeken a közterület-felügyelet működtetése, illetve a főváros teljes területén a forgalomtechnikai kezelői és üzemeltetői feladatok ellátása, forgalomszervezés,

³ Kkt. 33. § (1) E törvény szerint az út kezelői:

a) a koncessziós szerződés alapján működtetett országos vagy helyi közút tekintetében a koncessziós társaság;

b) az a) pontban nem említett

ba) országos közút vonatkozásában a miniszter döntése alapján a fenntartásra, a fejlesztésre és a fejlesztéssel összefüggő üzemeltetésre alapított költségvetési szerv, vagy olyan gazdálkodó szervezet, amelyben az állam 100%-os részesedéssel rendelkezik,

bb) helyi közutak, a lakott területen lévő járdák tekintetében a helyi önkormányzat vagy a fenntartásra, a fejlesztésre és a fejlesztéssel összefüggő üzemeltetésre alapított költségvetési szerv, vagy olyan gazdálkodó szervezet, amelyben a helyi önkormányzat 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik;

bc) a bb) alpont szerinti helyi közutak, járdák tekintetében a bb) alpont szerinti gazdálkodó szervezet 100%-os tulajdonában álló gazdálkodó szervezet;

⁴ Kr. 3. § A Fővárosi Önkormányzat vagy az általa a közutak fenntartására, fejlesztésére és a fejlesztéssel összefüggő üzemeltetésre alapított költségvetési szerv vagy olyan gazdálkodó szervezet, amelyben a Fővárosi Önkormányzat 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik, vagy e gazdálkodó szervezet 100%-os tulajdonában álló gazdálkodó szervezet (a továbbiakban együtt: fővárosi közútkezelő) látja el a fővárosi közutak közútkezelői feladatait a közúti közlekedésről szóló törvény szerint a közút területén.

⁵ Kr. 2. § E rendelet alkalmazásában:

1. fővárosi közutak: sugár- és gyűrűirányú közutak, a kiemelt forgalmú vagy országos közúti közlekedésben fontos szerepet játszó főútvonalak, a Főváros tulajdonában álló helyi közutak, valamint valamennyi olyan, e rendelet hatálya alá tartozó közút, amelynek tulajdonosa vagy a vagyonkezelője a közút kezelésével a 3. §-ban meghatározott szervezetet bízza meg;

⁶ 36/2017. (IX. 18.) NFM rendelet 8. § (1) A túlsúlyos, illetve túlméretes járművek közlekedéséhez a hozzájárulás megadására

...

Budapest Közút Zrt-t nevesíti, mint a túlsúlyos, illetve túlméretes járművek közlekedéséhez szükséges hozzájárulást a főváros közigazgatási területén kiadó közútkezelőt.

Álláspontunk szerint a behajtásra jogosító közútkezelői hozzájárulás kiadásával a helyi közút kezelője nem állami közhatalmat gyakorol, hanem a helyi önkormányzat tulajdonában lévő helyi közutak forgalmi rendjét határozza meg, illetve gondoskodik arról, hogy a kezelésében lévő helyi közút biztonságos közlekedésre alkalmas legyen. És ahogy azt a II/2. pont kapcsán fentebb kifejtettük, ezért sem értelmezhető erre az esetre a „fizetési kötelezettség” törvényi definíciója sem.

Fentiekre tekintettel a Kormányhivatal ismételt tárgyi törvényességi felhívásában foglalt kifogások – álláspontunk szerint – nem megalapozottak. Emellett szükséges azt is megjegyezni, hogy a Kormányhivatal azon eljárása, amelynek keretében ugyanabban a tárgyban a korábbival egyező, attól érdemben nem eltérő tartalommal ismételt törvényességi felhívással forduljon a Fővárosi Közgyűléshez – figyelemmel a törvényeséségi felügyeleti eljárása keretében alkalmazható egyes intézkedésekre előírt szigorú törvényi határidőkre és az azok be nem tartásának jogkövetkezményére vonatkozó szabályokra – maga is felvetheti az Möt. 9. §-ban foglalt jóhiszeműség, kölcsönös együttműködés és rendeltetésszerű joggyakorlás elvének sérelmét.

Összefoglalva: javaslom, hogy a Fővárosi Közgyűlés a fentiekben kifejtettek alapján a Kormányhivatal ismételt tárgyi törvényességi felhívásában foglaltakkal ne értsen egyet.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést az előterjesztés megtárgyalására és az alábbi döntés meghozatalára:

---

b) * kizárólag helyi közutat érintő közlekedés esetén

ba) a főváros közigazgatási területén a Budapest Közút Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: BK Zrt.),

...

jogosult.

Határozati javaslat

A Fővárosi Közgyűlés úgy dönt, hogy:

1.

Budapest Főváros Kormányhivatala BP/2800/00234-5/2024. sz. ismételt törvényességi felhívásában foglaltakkal nem ért egyet. Felkéri a főpolgármestert, hogy erről tájékoztassa Budapest Főváros Kormányhivatalát.

határidő: 15 nap
felelős: főpolgármester

Határozathozatal módja: az 1. pont elfogadásához egyszerű szavazattöbbség szükséges.

Kelt Budapesten, a minősített elektronikus aláírásba foglalt időbélyegző szerinti időpontban.

Karácsony Gergely
Főpolgármester

Láttam:

dr. Számadó Tamás
főjegyző

---

mellékletek:

- Budapest Főváros Kormányhivatalának BP/2800/00234-5/2024 sz. törvényességi felhívása
- felterjesztés az Építési és Közlekedési Minisztériumhoz
- a Fővárosi Közgyűlés 2024. január 31-i ülésén szereplő „Törvényességi felhívás a 92/2011. (XII. 30.) önkormányzati rendelettel összefüggésben” tárgyú előterjesztés

1000236410524

ikt. szám: FPH030 /40 - 33 /2024

**Lázár János miniszter úr részére
Építési és Közlekedési Minisztérium**

Budapest

Tisztelt Miniszter Úr!

A Budapest Főváros Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2020. (II. 5.) önkormányzati rendelet 1. melléklet 14.3. pontja szerinti átruházott hatáskörömben eljárva a Budapest Főváros Önkormányzatát az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés j) pontja szerint megillető felterjesztési jog gyakorlása körében – megerősítve a szóbeli tárgyalásunk során elhangzottakat – az alábbi javaslattal fordulok Miniszter Úrhoz.

Budapest Főváros Kormányhivatala a BP/2800/00622-1/2023. számú törvényességi felhívásában felhívta Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlését, hogy a Budapest főváros közigazgatási területén a teherforgalom közlekedésének szabályozásáról szóló 92/2011. (XII. 30.) önkormányzati rendeletnek a behajtási hozzájárulási díj megfizetésének kötelezettségét előíró, valamint a behajtási hozzájárulás költségtérítésére, továbbá a regisztrációs költségekre vonatkozó rendelkezéseit helyezze hatályon kívül, mivel azok álláspontja szerint a Kúria joggyakorlatára is figyelemmel magasabb szintű jogszabállyal ellentétesek, figyelemmel arra, hogy törvény nem ad kifejezett felhatalmazást a helyi önkormányzatok számára ilyen fizetési kötelezettség előírására.

A fővárosban 2009. január 1. óta, tizenöt éve létezik a teherforgalmi behajtási díj jogintézménye, amely jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy az indokolatlan teherforgalom csökkent Budapest közútjain.

A teherforgalmi behajtási hozzájárulási díj rendeltetése az, hogy közgazdasági ellenőztönzöt jelentsen azzal szemben, hogy a tehergépjárművek a budapesti belterületi utakat használják. A városon belüli teherforgalom díjfizetéshez kötése önmagában is terhesebbé teszi az infrastruktúra illetően használatát, annak fényében viszont, hogy a várost elkerülő M0 autópályán használatarányos díjfizetési kötelezettség van, az ennek a budapesti teherforgalmi behajtás szabályozásának alkotóelemeként kialakított hozzájárulási díjnak a megszüntetése kifejezetten arra ösztönözne, hogy a jelenlegi szabályozás miatt a város belterületét elkerülő teherforgalom érzékelhető arányban a város belterületére terelődjön. Ennek a közvetlen következménye a forgalmi dugók és a teherforgalommal járó zaj ugrásszerű növekedésén túl az is lenne, hogy a városi

légszennyezettség jelentősen növekedne, holott éppen uniós kötelezettségszegési eljárás is van folyamatban Magyarország ellen a levegőminőségi előírások be nem tartása miatt. A szabályozásnak a Kormányhivatal által kívánt megváltoztatása emellett a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvénynek a légszennyezettséggel valamint a zaj és rezgés elleni védelemre vonatkozó általános szabályaival, a megelőzés és elővigyázatosság elvével, az Alaptörvény XXI. cikkében foglalt egészséges környezethez való jogot sértené és e jog biztosítása terén az Alkotmánybíróság gyakorlatában e tekintetben töretlenül érvényesített a visszalépés tilalmát is megvalósítaná. Éppen ezért a budapesti teherforgalmi behajtási hozzájárulási díj megszüntetése a városlakók életminőségére és általában a fővárosi környezetre kirívóan negatív hatással lenne, azt főpolgármesterként elfogadhatatlannak tartom.

Budapest városszerkezete, illetve az indokolt szállítási szükségletek kielégítése nem teszi lehetővé, hogy a díjfizetést egyszerű súlyalapú behajtási tilalakkal ki lehessen váltani. A város szinte minden részére irányul teherforgalmi szállítási igény, a súlyalapú behajtási tilalmak számának jelentős növelése üzletek működését, építkezéseket lehetetlenítené el. A budapesti forgalomszervezés egyszerűen nem mondhat le arról, hogy közgazdasági ellenősztrőzők finomhangolt rendszerével szorítsa le a belterületi a teherforgalmat az indokolt mértékre.

Bár álláspontom szerint eredeti jogalkotói hatáskörben – különösen Budapest helyi sajátosságaira figyelemmel – a vitatott önkormányzati rendeleti szabályok megalkotására volt és van lehetősége Budapest Főváros Önkormányzatának, a magam részéről egyetértek azzal, hogy célszerű lenne törvényi szinten szabályozni a helyi önkormányzatoknak azt a jogát, hogy a teherfogalom szabályozása érdekében ilyen fizetési kötelezettséget előírhatnak. A törvényi szintű szabályozás egyfelől egyértelműsítheti, hogy van ilyen jogalkotásra lehetősége a helyi önkormányzatoknak, másfelől pedig meghatározhatja annak tartalmi kereteit is, különös figyelemmel arra, hogy ezen fizetési kötelezettség kifejezetten forgalomszabályozási célt szolgál.

A közlekedési kormányzat már korábban elkészített egy erre vonatkozó törvénytervezetet, amelynek szakértői szintű egyeztetésére is sor került a minisztérium és a Fővárosi Önkormányzat között. A tervezetre a Fővárosi Önkormányzat az egyeztetés keretében számos észrevételt tett, ezek közül koncepcionális csak az az álláspontunk volt, hogy a tervezet indokolatlanul központosítaná az optimálisan helyi sajátosságokhoz igazodó teherforgalmi behajtási díjjal kapcsolatos feladatokat, holott egészen más jellegű végrehajtási feladatokkal kell szembesülnie egy Fővárosi Önkormányzatnak vagy egy agglomerációs kisebb településnek. Ettől függetlenül sajnálattal tapasztaltuk, hogy ezt az egyeztetési kört nem követte jogalkotási lépés a kormányzat részéről, pedig azt pártállástól függetlenül polgármesterek széles köre kiemelkedően fontosnak tartotta.

Kezdeményezem mindezek alapján, hogy a Kormány mihamarabb terjesszen az Országgyűlés elé olyan törvényjavaslatot, amely a különböző érdekek között megfelelő egyensúlyt találva, tartalmi kereteket is meghatározva, egyértelmű törvényi felhatalmazást ad a helyi önkormányzatok számára a teherforgalmi behajtási díj alkalmazásához. A törvényjavaslat és végrehajtási rendeletei előkészítésében mind a Fővárosi Önkormányzat, mind pedig a tárgykörben évtizedes végrehajtási tapasztalatokkal rendelkező Budapest Közút Zrt. örömmel vesz részt.

Segítő együttműködését előre is köszönöm.

Budapest, a minősített elektronikus aláírásba ágyazott időbélyegző szerinti időpontban

Tisztelettel:

Karácsony Gergely
főpolgármester

BUDAPEST FŐVÁROS
KORMÁNYHIVATALA
FŐISPÁN

Budapest Főváros Önkormányzatának Közgyűlése
részére

Iktatószám: BP/2800/00234-5/2024
Ügyintéző: dr. Nagy Éva
Telefonszám: 328-58-58
E-mail: nagy.eva@bfkh.gov.hu
Tárgy: Ismételt törvényességi felhívás a 92/2011.
(XII. 30.) önkormányzati rendelettel
összefüggésben

Ez a levél kizárólag a TFÍK informatikai rendszerébe történő feltöltéssel kerül megküldésre!

Tisztelt Közgyűlés!

Budapest Főváros Kormányhivatala a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 132. § (1) bekezdésének a) pontjában biztosított felügyeleti jogkörében, az Mötv. 132. § (3) bekezdésének b) pontja alapján vizsgálta Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének a Budapest főváros közigazgatási területén a teherforgalom közlekedésének szabályozásáról szóló 92/2011. (XII. 30.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Főv. Kgy. rendelet) – behajtási hozzájárulási díj megfizetésének kötelezettségét előíró – 9. § (12) bekezdésének, 15. § (1) bekezdésének, valamint – a behajtási hozzájárulás költségtérítésére, továbbá a regisztrációs költségekre vonatkozó – 5. § (6) bekezdésének, 7. § (3) bekezdésének és 13. § (2)-(3) bekezdéseinek magasabb szintű jogszabályi előírásokkal, illetve az irányadó bírói gyakorlattal való összhangját. E vizsgálat alapján az alábbi, **ismételt**

törvényességi felhívással

élek.

I. Az ismételt törvényességi felhívást megalapozó tényállás:

A Kormányhivatal a fenti vizsgálata során feltárt jogsértésekre tekintettel 2023. november 20. napján, BP/2800/00622-1/2023 ügyiratszámom törvényességi felhívást bocsátott ki, amelyben az **Mötv. 134. § (1) bekezdésének első mondatában foglaltak alapján felkérte a Tisztelt Fővárosi Közgyűlést, hogy a felhívást, annak kézbesítésétől – azaz a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének részletes szabályairól szóló 119/2012. (VI. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: a továbbiakban: Tfvhr) 5. § (1) bekezdése alapján, a Törvényességi Felügyelet Írásbeli Kapcsolattartás (a továbbiakban: TFÍK) informatikai rendszerbe történő feltöltésétől – számított 30 napon belül vizsgálja meg, és az abban részletezett megállapítások figyelembevételével a fennálló jogszabálysértő helyzetet szüntesse meg.**

A Kormányhivatal külön **kérte** továbbá **Főpolgármester urat**, hogy a Tfvhr. 7. § a) pontjában előírt kötelezettségére figyelemmel **a törvényességi felhívás tartalmát ismertesse a Közgyűléssel,**

valamint az Mötv. 134. § (1) bekezdésének második mondatában meghatározott törvényi kötelezettségnek eleget téve **a törvényességi felhívás alapján tett intézkedésről, vagy a Közgyűlés egyet nem értéséről a Kormányhivatalt – a felhívásban foglaltak teljesítésére adott 30 napos határidőn belül – a TFÍK informatikai rendszeren keresztül tájékoztassa.**

Az Mötv. 134. § (1) bekezdése értelmében a törvényességi felhívást az érintett – jelen esetben a Tisztelt Közgyűlés – köteles megvizsgálni és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedéséről vagy egyet nem értéséről a Kormányhivatalt a Főpolgármester úr útján írásban tájékoztatni.

A felhívásban foglaltak teljesítésére, valamint az annak alapján tett intézkedésről vagy egyet nem értésről szóló tájékoztatás közlésére biztosított határidő 2023. december 20. napján eredménytelenül eltelt, Főpolgármester úr ezen időpontig a törvényességi felhívás tartalmát a Közgyűléssel nem ismertette, a Közgyűlés a jogszabálysértés megszüntetése érdekében intézkedést nem tett, a törvényességi felhívásban foglaltakkal kapcsolatos jogi véleményét nem fejtette ki.

Említést érdemel, hogy a Tfvhr. 8. § (4) bekezdése alapján – amennyiben az érintett úgy ítéli meg, hogy a törvényességi felhívás nem biztosít a jogszabálysértés megszüntetésére kellő időt – határidő-hosszabbítás iránti kérelmet terjeszthet elő, Főpolgármester úr azonban nem élt ezzel a lehetőséggel.

A törvényességi felhívásban foglaltak megtárgyalására csak az arra biztosított határidő lejártát több, mint egy hónappal követő ülésen, 2024. január 31-én került sor, a felhívás elutasításáról – a Főjegyző úr Kormányhivatal információkérésére adott rövid tájékoztatásából következően – ezen az ülésen született döntés.

Ha az érintett nem tesz eleget az Mötv. 134. § (1) bekezdésében előírt kötelezettségének – tehát, ha a törvényességi felhívásban foglalt határidőig nem intézkedik a jogszabálysértés megszüntetése érdekében, illetve a Kormányhivatalt nem tájékoztatja – a törvényességi felhívást a Tfvhr. 9. §-ában foglaltakra tekintettel eredménytelennek kell tekinteni.

Figyelemmel arra, hogy a Fővárosi Közgyűlés nem szüntette meg a törvényességi felhívásban megjelölt határidő alatt a jogszabálysértő helyzetet, így az továbbra is fennáll, illetve álláspontjáról nem tájékoztatta a Kormányhivatalt a Tfvhr 9. § a) és d) pontja értelmében 2023. december 20-án a törvényességi felhívás eredménytelensége volt megállapítható.

A Tfvhr. által e mulasztáshoz fűzött jogkövetkezmény esetén a Kormányhivatal a törvényességi felügyeleti eljárás egyéb eszközeinek alkalmazásáról mérlegelési jogkörében dönt. Ennek megfelelően – a törvényességi felhívásban megállapított jogszabálysértés jellegétől függően – fordulhat közigazgatási ügyben eljáró bírósághoz, a Kúriához vagy a törvényi feltételek fennállása esetén akár törvényességi felügyeleti bírság kiszabásáról is dönthet.

Figyelembe véve, hogy az egyes további törvényességi felügyeleti intézkedések alkalmazása jogszabályban előírt határidőkhöz kötött, az érintett önkormányzat érdeke és a Kormányhivatal számára is kiemelt fontossággal bír, hogy a megszabott határidőn belül értesüljön a törvényességi felhívással összefüggésben kialakított önkormányzati álláspontról. Az önkormányzat együttműködésével ugyanis a kormányhivatali állásponttal egyetértő döntése, intézkedése esetén vagy akkor, ha a Kormányhivatal elfogadja az érintett álláspontját – elkerülhető az is, hogy a Kormányhivatal a tájékoztatásra, válaszadásra megszabott határidő elmulasztása miatt a törvényességi felhívást eredménytelennek nyilvánítsa és további felügyeleti eszközzel éljen, adott esetben bírósági eljárást kezdeményezzen.

A Kormányhivatal az illetékességi területén működő önkormányzatok feletti törvényességi felügyeleti tevékenységét minden esetben az Mötv. 9. §-ában foglalt elvárásoknak megfelelően végzi. E jogszabályhely garanciális jelleggel rögzíti, hogy *”Az e törvényben meghatározott jogokat jóhiszeműen, a*

kölcsönös együttműködés elvét figyelembe véve, a társadalmi rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni."

Erre tekintettel az önkormányzat válaszadási, intézkedési késedelme, illetve mulasztása esetén is igyekszik lehetőséget teremteni a Kormányhivatal arra, hogy az érintett önkormányzat törvényességi felhívással kapcsolatos érdemi álláspontját kifejtthesse, és ezen önkormányzati vélemény ismeretében döntsön a további felügyeleti intézkedés szükségességéről vagy eljárása lezárásáról.

Főpolgármester úr azzal, hogy – a felhívás kísérelésében történt, külön figyelmeztetés ellenére – elmulasztotta a Tfvhr. 7. § a) pontjában foglalt kötelezettsége teljesítését – amely szerint a törvényességi felhívás tartalmáról az abban meghatározott határidőn belül tájékoztatnia kell a Közgyűlést – jogsértő módon járt el.

A hivatkozott jogszabályhelyek azt hivatottak biztosítani, hogy a Közgyűlés tudomást szerezzen a Kormányhivatal törvényességi felhívásában részletezett szakmai véleményéről és annak ismeretében tudja kialakítani saját álláspontját, a Főpolgármester úr nem korlátozhatja a képviselők törvényességi felhívás megismeréséhez való jogát, akadályozva ezáltal a Kormányhivatal törvényességi felügyeleti munkájának hatékony ellátását is.

Az Alkotmánybíróság többek között a 8/1992. (I. 30.) AB határozatában is rögzítette: a jogállamiság elvéből is következően „*az alkotmányos szerveknek az a kötelessége, hogy alkotmányos jelentőségű hatásköreiket jóhiszeműen, feladataik teljesítését kölcsönösen segítve, együttműködve gyakorolják*”.

Kiemelendő, hogy Főpolgármester úr a Kormányhivatal felé fennálló tájékoztatási, együttműködési kötelezettségének a törvényességi felhívás megtárgyalásának általa meghatározott, 2024. január 31-i időpontjában sem tett eleget, válaszelevelét csak 2024. február 13-án küldte meg, annak ellenére, hogy a Kormányhivatal BP/2800/00234-1/2024. ügyiratszámú információkérésére Főjegyző úr által 2024. február 6-án megküldött, szám nélküli Főv. Kgy. határozat-kivonat szerint a Közgyűlés ezen tájékoztatásra a 2024. január 31-i határidőt jelölte meg.

Szükséges megjegyezni, hogy a Tisztelt Közgyűlés és Főpolgármester úr az Möt. 134. § (1) bekezdésének második mondata, illetve Tfvhr. 7. § a) pontja szerinti intézkedési és tájékoztatási kötelezettsége teljesítését már nem első alkalommal mulasztja el – ezzel összefüggésben korábban a BP/2800/00153-2/2021. ügyiratszám alatt törvényességi felügyeleti bírság kiszabására is sor került –, ezért mindenképpen indokoltnak és szükségesnek tartom, hogy e jogellenes gyakorlatra, illetve annak megszüntetésének szükségességére jelen törvényességi felhívás útján is felhívjam a figyelmet.

II. A Főv. Kgy. rendelet jogszerűségi felülvizsgálatának érdekében

A BP/2800/00622-1/2023 ügyiratszámú törvényességi felhívásban részletesen, a vonatkozó jogszabályi hivatkozásokkal, illetve az e téren kialakult bírói gyakorlat ismertetésével alátámasztva kifejtette a Kormányhivatal a Főv. Kgy. rendelettel kapcsolatos jogi álláspontját, amelyet továbbra is változatlanul fenntart. Ezen túl ugyanakkor – érdemi főpolgármesteri válasz hiányában az ahhoz csatolt, eredetileg – a Közgyűlés 2024. január 31-i ülésének „Javaslat a teherforgalmi behajtási díj eltörlésére vonatkozó kormányhivatali felhívás elutasításáról” című napirendjéhez készült előterjesztésben felvetett kérdéseket részben érintve, ismételten megfontolásra ajánlja a Tisztelt Közgyűlésnek a következőket:

II.1. A vizsgálat alá vont rendeleti szabályozás:

A Főv. Kgy. rendelet 4. § (1) bekezdése előírja, hogy „*A korlátozott forgalmú övezetbe a megengedett legnagyobb össztermet meghaladó tehergépkocsi, vontató, mezőgazdasági vontató és lassú jármű - a (3) bekezdésben meghatározott kivételekkel - csak behajtási hozzájárulással hajthat be.*”

A Föv. Kgy. rendelet 5. § (6) bekezdése szerint továbbá: „A korlátozott forgalmú övezetbe érvényes **behajtási hozzájárulás és kombinált behajtási hozzájárulás kiadásának feltétele a költségtérítés, a 2012. február 1. után regisztrált tehergépkocsi, vontató, mezőgazdasági vontató és lassú jármű esetén a regisztrációs költség egyszeri és a behajtási díj megfizetése.**”

A Föv. Kgy. rendelet 6. § (1) bekezdése alapján: „A korlátozott forgalmú közútra a megengedett legnagyobb össztsömeget meghaladó tehergépkocsi, vontató, mezőgazdasági vontató és lassú jármű - a (3) bekezdésben meghatározott kivételekkel - csak behajtási hozzájárulással hajthat be.”

A Föv. Kgy. rendelet 7. § (3) bekezdése szerint: „A korlátozott forgalmú közútra érvényes **behajtási hozzájárulás kiadásának feltétele a költségtérítés és a 2012. február 1. után regisztrált tehergépkocsi, vontató, mezőgazdasági vontató és lassú jármű esetén a regisztrációs költség egyszeri megfizetése.**”

A Föv. Kgy. rendelet 9. § (1) és (12) bekezdésének első mondata rögzíti továbbá, hogy „Jelen rendeletben meghatározott hozzájárulások kiadása iránti igénybejelentést a főpolgármesternek kell benyújtani. Az igénylés benyújtása személyes, fax, online vagy elektronikus úton is történhet... A hozzájárulást a kiadó szerv a behajtási díj maradéktalan megfizetésével egyidejűleg kiadja, elektronikus úton érvényesíti.”

A Föv. Kgy. rendelet 13. § (2)-(3) bekezdései alapján: „Jelen rendeletben meghatározott hozzájárulások költségtérítése normál ügyintézés esetén 2000 forint, sürgősségi ügyintézés esetén pedig 3000 forint...A regisztrációs költség összege

a) online regisztráció esetén 2000 forint,

b) egyéb esetben (személyes, fax, elektronikus úton) 3000 forint.”

A Föv. Kgy. rendelet 15. § (1) bekezdése szerint: „A korlátozott forgalmú övezetbe érvényes **behajtási hozzájárulás éves behajtási díját** jelen rendelet 6. számú melléklete tartalmazza, megkezdett tonnánkénti bontásban...”

II.2. A vonatkozó jogszabályi háttér, irányadó bírói döntések:

A Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) 32. cikk (2) és (3) bekezdése alapján feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján alkot önkormányzati rendeletet, amely más jogszabállyal nem lehet ellentétes.

Az Möt 23. § (4) bekezdésének 1. pontja szerint Budapest Főváros Önkormányzatának a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó feladatai közé tartozik: „a törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott kiemelt forgalmú vagy országos közúti közlekedésben fontos szerepet játszó főútvonalak, sugár- és gyűrűirányú közutak, kiemelt tömegközlekedési csomópontok, kiemelt közparkok és közterek kezelése, fejlesztése, üzemeltetése, valamint ezeken a területeken a közterület-felügyelet működtetése, illetve a főváros teljes területén a forgalomtechnikai kezelői és üzemeltetői feladatok ellátása, forgalomszervezés;”

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 33. § (1) bekezdés b) pontjának bb) alpontja értelmében az út kezelője a helyi közutak, a lakott területen lévő járda tekintetében a helyi önkormányzat vagy a fenntartásra, a fejlesztésre és a fejlesztéssel összefüggő üzemeltetésre alapított költségvetési szerv, vagy olyan gazdálkodó szervezet, amelyben a helyi önkormányzat 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik.

A közút kezelőjének a közúti közlekedéssel kapcsolatos feladatait a Kkt. 8. § (1) bekezdésének a) pontja szabályozza az önkormányzatokra is kiterjedő hatállyal. E rendelkezés szerint e feladatok közé tartozik a közúti közlekedés tervezése, fejlesztése, szabályozása és ellenőrzése; a közúti közlekedés szervezeti és működési feltételeinek meghatározása; a közúthálózat fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése.

Az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről szóló 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet (a továbbiakban: KM rendelet) 10/A. § (1) bekezdése értelmében „a közúthálózatba tartozó utak lakott területen belüli teljes szakaszán vagy annak egy részén a település lakóközösségének védelme érdekében a közút kezelője – a fővárosi közutak esetében az Mőtv. 23. § (4) bekezdés 1. pontja szerint a fővárosi önkormányzat, egyéb közutak esetében a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 33. § (1) bekezdésében meghatározott közútkezelő – a hatáskörrel rendelkező közlekedésrendészeti szerv állásfoglalása ismeretében a 7,5 tonna megengedett össztömeget meghaladó tehergépkocsik behajtását – időszakos vagy állandó jelleggel – korlátozhatja, a 3,5 tonna megengedett össztömeget meghaladó tehergépkocsik, vontatók, mezőgazdasági vontatók és lassú járművek közlekedését tiltó korlátozott forgalmú övezetet (zóna) alakíthat ki ...

A Kúria Önkormányzati Tanácsa a Köf.5.014/2012/8. számú határozatában rögzítette továbbá, hogy a **helyi közút közlekedési célú használatának biztosítása közszolgáltatás, amelynek tartalmát a Kkt. határozza meg**, a helyi jogalkotó ezen törvényi keretek között alkothat szabályokat, **a helyi közút fenntartása és üzemeltetése körében kötheti a közút használatát engedélyhez.**

A Kkt. és a KM rendelet idézett rendelkezéseiből, valamint a vonatkozó bírói döntésekből következően nem vitatott tehát az, hogy a Fővárosi Önkormányzat, mint közútkezelő jogosult a fővárosi közutak használatát behajtási engedélyhez kötni, ezt azonban a helyi közút fenntartási és üzemeltetői feladata-ellátása körében és nem az előterjesztésben megjelölt díjfizetéshez kötött „forgalomszabályozási” intézkedésként teheti meg.

Megemlítendő, hogy a Kúria – a Főpolgármester úr előterjesztésből kiolvasható vélekedésével ellentétben – már ezen határozatában leszögezte: „**a helyi (kerületi) tulajdonú közutak közlekedéssel összefüggő használata nem minősül <törvény által nem szabályozott társadalmi viszony>**”.

A Kúria a Köf. 5.036/2021/4. számú határozatában a vizsgált önkormányzat azon álláspontjával szemben, amely szerint „a Kkt. nem rendelkezik a helyi közutak használatához kapcsolódó használati díj kivetéséről, így az önkormányzati rendelet a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére született.” szintén rámutatott arra, hogy "**A közúti közlekedés törvény által szabályozott társadalmi viszony, így helyi norma megalkotása csak származékos jogalkotói jogkörben törvény adta keretek között biztosított.**" (Indokolt megjegyezni, hogy a Főv. Kgy rendelet megalkotására is felhatalmazáson alapuló, végrehajtási jogalkotói hatáskörben került sor, annak bevezető részében autonóm jogalkotói hatáskörre utalásra a rendelet egyetlen szakaszát érintően sem került sor.)

A Köf. 5050/2021/4. számú határozatában is kimondta a Kúria, hogy "az érintett önkormányzatnak nincs törvényi felhatalmazása a védett és fokozott forgalmú övezetekbe történő behajtási szabályok megszegésének szankcionálására és az **nem is tekinthető eredeti jogalkotói hatáskörben rendezhető tárgykörnek.**"

A Köf.5029/2021/4. határozatában az érintett önkormányzat azon hivatkozására, miszerint "a Kkt. úthasználati díj megállapításához szükséges felhatalmazást nem tartalmaz, de erre vonatkozó kifejezett tiltást sem említ..." a Kúria kiemelte: a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Stv.) 29. § (1) bekezdésének „rendelkezéséből következően, **kifejezett törvényi felhatalmazás hiányában az érintett önkormányzat útfenntartási hozzájárulási díjra vonatkozó fizetési kötelezettséget nem írhat elő.**"

A Köf.5035/2021/5. számú határozatában az érintett önkormányzat azon érvelésére, amely szerint „a képviselő-testületnek jogában áll az önkormányzat tulajdonosi jogának gyakorlásával összefüggésben a tulajdonában lévő közút vonatkozásában a központi jogszabályokat kiegészítő szabályokat alkotni, elvi élel állapította meg „Az önkormányzatok...a **közútfenntartást közfeladatként látják el...a feladatellátás alapja ugyanis közjogi felhatalmazás.** Ennek gyakorlására vonatkozóan a kereteket...a jogalkotó szabályozása adja meg, és azokkal a tulajdonosi jogok a közfeladat-ellátási kötelezettség ellenében nem képeznek ellensúlyt.”

Hangsúlyozandó, hogy a Kúria az összes e tárgyban született, a Kormányhivatal által ismert határozata az Stv. 29. § (1) bekezdésének első mondatán alapul, amely szerint: **„Fizetési kötelezettséget előírni, a fizetésre kötelezettek körét, a fizetési kötelezettség mértékét, a kedvezmények, mentességek körét és mértékét megállapítani kizárólag törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján önkormányzati rendeletben lehet, kivéve, ha az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés eltérően rendelkezik.”**

A Kúria a Köf.5.021/2022/7. számú határozatában elemezte a „fizetési kötelezettség” mibenlétét is, eszerint az **„a közterhekre alkalmazott olyan gyűjtőfogalom a Gst.-ben, ami annak típusa szerint az állam közvetlen ellenszolgáltatása nélküli kötelezettségként (a), illetve az állami közhatalom birtokában nyújtható szolgáltatása, eljárása ellenében (b) fizetendő.”**

A Köf.5.055/2021/5. számú határozatában a Kúria részletesen kifejtette azt is, hogy **„A fizetési kötelezettségek körébe tartozó, az értelemszerűen közhatalom birtokában folytatott eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjat...csak központi jogforrásoknak az Stv.-ben meghatározott jogszabályi formáinak keretei között lehet megállapítani. Az Stv. kifejezett törvényi felhatalmazás meglétét követeli meg a fizetési kötelezettség helyi önkormányzat általi bevezetéséhez, ráadásul ezzel egyidejűleg az ilyen felhatalmazó törvénynek az Stv. 31. § (1) bekezdése szerint azt is tartalmaznia kellene, hogy az államháztartás melyik alrendszerének bevételét képezi ez a közteher. Ilyen, az önkormányzati alrendszerre vonatkozó rendelkezés sem található a Kkt.-ban, hiszen az nem is ad felhatalmazást a helyi közutak használatával összefüggő fizetési kötelezettség (közteher) előírására.”**

A Kúria ugyanezen határozatában kitért arra is, hogy **„ a fizetési kötelezettség nevének önkormányzat általi megváltoztatása, a Kkt.-ban szereplő díj helyett útfenntartási hozzájárulásnak vagy útfenntartási díjnak történő elnevezése a fizetési kötelezettségnek a helyi közutakkal összefüggő jellegét nem szünteti meg és ezáltal azt nem is vonhatja ki a Kkt. hatálya alól, mely – amint azt a Kúria számos határozatában megállapította már – nem ad felhatalmazást a helyi önkormányzatoknak a bevezetésükre. Mindezek alapján is kijelenthető, hogy az érintett önkormányzatnak nincs törvényi felhatalmazása a közhatalom birtokában kiadott behajtási engedély ellenében útfenntartási hozzájárulás megállapítására sem.”**

E megállapításokkal összefüggésben felhívom a Tisztelt Közgyűlés figyelmét arra is, hogy a Budapest Főváros Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2020. (II. 5.) önkormányzati rendelete 1. melléklet 10.7. és 10.8 pontja alapján a korlátozott forgalmú övezetbe érvényes behajtási hozzájárulás és kombinált behajtási hozzájárulás, valamint a korlátozott forgalmú közútra érvényes behajtási hozzájárulás megadása egyértelműen a Főpolgármester úr átruházott hatáskörébe tartozik, a Föv. Kgy. rendelet 5. (7) bekezdése, illetve 7. § (4) bekezdése szerint ugyanis a korlátozott forgalmú övezetbe érvényes behajtási hozzájárulás és kombinált behajtási hozzájárulás, illetve a korlátozott forgalmú közútra érvényes behajtási hozzájárulást – az előterjesztésben foglaltakkal ellentétben – Főpolgármester úr adja ki.

A Föv. Kgy. rendelet 9. § (1) és (5) bekezdése alapján a rendeletben meghatározott hozzájárulások kiadása iránti igénybejelentést Főpolgármester úrhoz kell benyújtani, aki az igénybejelentést megvizsgálja, és amennyiben az a rendelet előírásainak megfelel, és a benyújtott igénybejelentés hiánytalan, a beérkezésétől számított 2 munkanapon belül elbírálja; e rendelkezés (6) bekezdése továbbá azokat az eseteket szabályozza, amelyek felmerülésekor a Főpolgármester úr a hozzájárulás kiadását megtagadhatja.

Az ismertetett rendelkezésekkel tehát – a helyi közhatalmat gyakorló – Fővárosi Közgyűlés a Főpolgármesterre ruházta át a korlátozott forgalmú közútra érvényes behajtási hozzájárulás

megadásának jogkörét, aki mérlegeli, majd dönt arról, hogy a kérelmező igénybejelentése a rendeletben szabályozott feltételeknek megfelel-e.

Amint arra a BP/2800/00622-1/2023 ügyiratszámom kiadott törvényességi felhívás is kitért a vonatkozó ágazati törvény, a Kkt. a közutak használatához kötődő díjfizetési kötelezettségről mindössze két esetben rendelkezik: úthasználati díjat egyrészt az országos közutak közlekedési célú használatát illetően a Kormány és a közlekedésért felelős miniszter írhat elő a Kkt. 33/A.§ -33/C. §-ai, 48. § (3) bekezdés a) és g) pontja alapján, illetve azok koncesszió keretében történő üzemeltetésekor a koncessziós társaság szedhet a Kkt. 9/C. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, másrészt a közutak nem közlekedési célú igénybevételekor szintén a közlekedésért felelős miniszternek van lehetősége úthasználati díjfizetési kötelezettség szabályozására, a Kkt. 37. §-a és 39. § (3) bekezdése szerint.

A helyi közutakat érintően azonban nem található a Kkt-ben olyan felhatalmazás, amely az önkormányzatoknak is lehetőséget adna arra, hogy a kezelésükben lévő közutak közlekedési célú használatáért rendeleteikben úthasználati díj fizetési kötelezettséget állapítsanak meg, illetve a közút fenntartása és üzemeltetése körében kiadható úthasználati engedély kiadását költségtérítéstől, illetve díjfizetéstől tegyék függővé.

Az előterjesztés azon érvelése, amely szerint a Főv. Kgy. rendelet díjfizetési szabályai (a jelenleg már nem hatályos) meghatározott össztömeget, tengelyterhelést és méretet meghaladó járművek közlekedéséről szóló 13/2010. (X. 5.) NFM rendeletnek megfelelően lettek kialakítva akkor lenne helytálló, illetve az e rendeletben kialakított eljárásrend akkor szolgálhatna mintául a helyi jogalkotó számára, ha a Fővárosi Önkormányzat Közgyűlése a helyi közutak használatával összefüggő fizetési kötelezettség önkormányzati rendeleti előírására törvényi felhatalmazással rendelkezne.

II.3. Feltárt jogsértések:

A Kúria Önkormányzati Tanácsa a Kormányhivatal ismeretei szerint eddig összesen 22 alkalommal – így a Köf.5014/2012/8., a Köf.5.029/2021/4., a Köf.5.032/2021/3., a Köf.5.033/2021/3., a Köf.5.035/2021/5., a Köf.5.036/2021/4., a Köf.5.037/2021/8., Köf.5.039/2021/4., a Köf.5.041/2021/7., a Köf.5.042/2021/6., a Köf.5.047/2021/3., a Köf.5.049/2021/4., a Köf.5.050/2021/4., a Köf.5.051/2021/4., a Köf.5.053/2021/6., a Köf.5.055/2021/5., a Köf.5.057/2021/6., a Köf.5.058/2021/5., a Köf.5.001/2022/6., a Köf.5.005/2022/4., a Köf.5.019/2022/6., a Köf.5.021/2022/7. számú határozatai esetében – vizsgálta érdemben a helyi rendeleteknek a tehergépjárművek súlykorlátozási övezetbe történő behajtásával kapcsolatban úthasználati díjat megállapító rendelkezéseit, amelyekben – a fővárosi szabályozáshoz hasonlóan – a behajtási engedély kiadásának feltételeként írta elő a képviselő-testület a rendelet mellékletében meghatározott úthasználati díj befizetésének igazolását. Minden esetben megállapította, hogy az érintett önkormányzatoknak erre irányuló törvényi felhatalmazás hiányában nem volt lehetősége úthasználati díj előírására, ezért a vonatkozó rendelkezéseket megsemmisítette.

E kúriai határozatok elvi tartalma szerint: **„Törvénysértő az önkormányzati rendelet, ha törvény jelöli ki a díjszedésre jogosultakat és ezek között az önkormányzat nem szerepel, mégis megállapít díjfizetési kötelezettséget. A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény nem jogosítja fel az önkormányzati jogalkotót a közút közlekedési célú használatáért történő díjmegállapításra.”**

Figyelemmel az Stv. 29. § (1) bekezdésében rögzített követelményre, a Fővárosi Önkormányzat Közgyűlésének, mint helyi jogalkotónak tehát nincs törvényi felhatalmazása úthasználati díj megállapítására, valamint nem jogosult a hozzájárulások kiadásával kapcsolatban sem költségtérítés, sem regisztrációs díj megfizetését előírni.

Mindezekre tekintettel az **Mötv. 134. § (1) bekezdése első mondatában foglaltak alapján felkérem a Tisztelt Fővárosi Közgyűlést, hogy a jelen, ismételt felhívást, annak kézbesítésétől – azaz a Tfvhr. 5. § (1) bekezdése alapján, a TFÍK informatikai rendszerbe történő feltöltésétől – számított**

30 napon belül

vizsgálja meg, és az abban részletezett megállapítások, bírói gyakorlat figyelembevételével a fennálló jogszabálysértő helyzetet – a Föv. Kgy. rendelet 5. § (6) bekezdésének, 7. § (3) bekezdésének, 9. § (12) bekezdésének, 13. § (2)-(3) bekezdésének, valamint 15. § (1) bekezdésének hatályon kívül helyezésével vagy megfelelő módosításával – szüntesse meg.

Kérem továbbá, hogy az Mötv. 134. § (1) bekezdésének második mondatában meghatározott törvényi kötelezettségnek eleget téve a törvényességi felhívás alapján tett intézkedésükről, vagy egyet nem értésükről a Kormányhivatalt – a fent megadott határidőn belül – szintén a TFIK informatikai rendszeren keresztül, tájékoztatni szíveskedjenek.

Szükségesnek tartom jelezni, hogy az Mötv. 134. § (2) bekezdése alapján a megadott határidő eredménytelen leteltét követően a törvényességi felügyeleti eljárás körébe tartozó egyéb eszközök alkalmazásáról mérlegelési jogkörömben hozok döntést.

A Tfvhr. 2. § (5) bekezdése értelmében a Kormányhivatal a törvényességi felügyeleti eszközök alkalmazását addig folytatja, ameddig a jogszabálysértés nem kerül megszüntetésre.

Budapest, - dátum a digitális aláírás szerint

Tisztelettel:

dr. Sára Botond